ISSN 1800-8291

GŁOS POLONII

NR 13/2015

CZASOPISMO ŚRODOWISKA POLONIJNEGO W CZARNOGÓRZE

POLONIA W OBIEKTYWIE

Choinka w Ambasadzie

Koszyczki wielkanocne

Polskie stoisko na charytatywnym bazarze świątecznym w Podgoricy

Choinka w Ambasadzie

W gościnie u Sióstr Franciszkanek

Studenci I kursu j. polskiego w Podgoricy

Na obchodach 3 Maja

Gdzie jest ten Mikołaj?

Dzień Dziecka nad Biogradskim Jeziorem

Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy Wam do rąk letni, trzynasty numer „Głosu Polonii", który obejmuje okres od jesieni 2014 roku do dnia dzisiejszeg. W tym czasie wydarzyło się wiele różnych zdarzeń, o których chcielibyśmy Was na łamach naszego czasopisma poinformować.

Swoją misję dyplomatyczną zakończyła w lutym 2015 roku Pani Ambasador RP w Czarnogórze, Grażyna Sikorska, która swoją osobowością i przyjaznym stosunkiem do nas, Polonusów na zawsze zostawiła ślad w naszych sercach.

W czasopiśmie informujemy również o obchodach ważnych rocznic, a to są: 70 lat od zakończenia II wojny światowej i wyzwolenia obozu zagłady Auschwitz-Birkenau, 10 lat od śmierci papieża św. Jana Pawła II i rok od Jego kanonizacji, 250 lat od powstania Teatru Polskiego oraz 15 lat od rozpoczęcia prac archeologicznych w Risan, realizowanych przey zespół Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo-Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

*Przypominamy naszym Czytelnikom, że nasze czasopismo ukazuje się w formie elektronicznej na stronie internetowej Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze (**www.poloniacg.me**).*

Jednocześnie zapraszamzy wszystkich do dalszej współpracy z naszym czasopismem.

Teresa Medojević

Kolejne lato! Wkraczamy w wakacyjno - urlopowy czas - czas relaksu i odpoczynku w pięknie otaczającej nas przyrody. W imieniu naszej Redakcji życzymy naszym Czytelnikom doskonałej pogody, „afro-opalenizny", realizacji wszystkich planów i wakacyjnych zamierzeń.

Wpatrujcie się w niebo, niech słońce otula Was ciepłem i opromienia światłem, a każdy dzień tego okresu niech będzie bezpiecznie zapisaną złotymi zgłoskami kartą „księgi życia".

Redakcja

W numerze:

- Wybory prezydenckie
- Patroni Roku 2015 - œw. Jan Pawe³ II, Jan D³ugosz i Polski Teatr
- Wielkanocne spotkanie w Nikšiæu
- Konkurs plastyczny „Holokaust w oczach dzieci"

Przedstawiamy Polonii nowych pracowników Ambasady RP w Czarnogórze i ¿yczymy im owocnej współpracy z naszą Polonią

Paweł Łącki

Absolwent Uniwersytetu Gdańskiego (Socjologia) i University of London (Polityka i stosunki międzynarodowe). Pracę w MSZ rozpoczął w 2010 r. jako aplikant dyplomatyczno- konsularny.
W 2011 r. przebywał w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej podczas Polskiej Prezydencji w Radzie UE. W latach 2012-2014 pracował w Wydziale Europy Południowo-Wschodniej i Rozszerzenia UE w MSZ, gdzie zajmował się m. in. Grecją i Czarnogórą. W Ambasadzie RP w Czarnogórze pracuje od sierpnia 2014 r., początkowo na samodzielnym stanowisku ds. polityczno – ekonomicznych, a od lutego 2015 r. jako chargé d'affaires a. i. Posługuje się językiem angielskim i francuskim.
Zainteresowania: fotografia.

Monika Dulian

Absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego (stosunki międzynarodowe) i Uniwersytetu Tor Vergata w Rzymie (ekonomia międzynarodowa). W 2010 r. obyła aplikację dyplomatyczno-konsularną w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.
W 2011 r. pracowała w Stałym Przedstawicielstwie RP przy FAO w Rzymie podczas Polskiej Prezydencji w Radzie UE. W latach 2012-14 pracowała w Departamencie Ekonomicznym Unii Europejskiej oraz jako asystent Sekretarza Stanu ds. Europejskich. Od maja 2014 r. pracowała w Ambasadzie RP w Lizbonie na stanowisku II sekretarza ds. europejskich, a następnie konsula RP. W Ambasadzie RP w Czarnogórze pracuje od kwietnia 2014 r. jako II sekretarz ds. polityczno-ekonomicznych. Mówi płynnie po angielsku, hiszpańsku, portugalsku i włosku.
Zainteresowania: podróże, sport (surfing, snowboard).

Pożegnalne przyjęcie

Pani Gra¿yna Sikorska swoj¹ kadencjê Ambasadora RP w Czarnogórze rozpoczê³a 21 listopada 2011 roku jako drugi Ambasador RP, od kiedy Polska otworzy³a swoj¹ placówkê dyplomatyczn¹ w Podgoricy.

Pierwsze spotkanie Pani Ambasador z Poloni¹ czarnogórsk¹ odbylo siê w dniu 30 listopada 2011 roku na koncercie Zespo³u pieœni i tañca „Krakowiacy" z Krakowa, który zorganizowa³a Pani Ambasador wraz z ma³¿onkiem, z okazji polskiego przewodnictwa w Radzie UE.

Przywitanie nas, Polonusów z Pani¹ Ambasador odby³o siê w bardzo mi³ej i radosnej atmosferze. Wtedy nie zdawaliœmy sobie sprawy, ¿e nasze wzajemne stosunki zawsze bêd¹ takie bliskie i pe³ne wzajemnej sympatii, poniewa¿ Pani Gra¿yna jak siê okaza³o jest osob¹ niezmiernie sympatyczn¹ i mi³¹, która nas, tutejsz¹ Poloniê zawsze traktowa³a jak swoich bliskich.

Niestety czas up³ywa nieub³aganie szybko i 22 lutego b.r. zakoñczy³a siê misja Pani Ambasador w Podgoricy. Z tej okazji Pani Gra¿yna Sikorska wraz z ma³¿onkiem wydali 18 lutego po¿egnalne przyjêcie na którym byli obecni przedstawiciele czarnogórskich instytucji, korpusu dyplomatycznego, Polonii i przyjaciô³ Ambasady.

Prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze, Pani Wanda Vujisiæ w imieniu ca³ej Polonii czarnogórskiej wrêczy³a pani Ambasador Gra¿ynie Sikorskiej okolicznoœciow¹ plakietê wraz podziêkowaniem za nasz¹ wzajemn¹ wspó³pracê i przyjaŸñ. Ten moment wywo³a³ ³zy wzruszenia wœród obecnych Polonusów, a tak¿e Pani Ambasador. Mamy nadziejê, ¿e to po¿egnanie nie bêdzie naszym ostatnim spokaniem.

¯yczymy Pani Gra¿ynie Sikorskiej wielu kolejnych sukcesów zawodowych, du¿o zdrowia i wszelkiej pomyœlnoœci.

Teresa Medeojeviæ

Fot. B.Wolański/Ambasada RP

OSKAR DLA POLSKI

W nocy z 22 na 23 lutego 2015. roku po raz 87 Oskary zosta³y rozdane. Dlaczego w tym roku to wydarzenie jest dla nas Polaków tak wa¿ne? Film pt. „Ida” re¿ysera Paw³a Pawlikowskiego zwyciê¿y³ i otrzyma³ Oskara w kategorii: najlepszy film nieanglojêzyczny. To jest tak¿e pierwszy Oskar dla Polski. Statuetkê Paw³owi Pawlikowskiemu wrêczyli aktorzy Nicole Kidman i Chiwetel Ejiofor. Re¿yser filmu nie ukrywa³ radoœci i wzruszenia! - *Nie wiem jak się tu dostałem,* n*akręciłem czarno-biały film o potrzebie spokoju, wycofania się ze świata i kontemplacji, a jestem w blasku świateł, w centrum chaosu i hałasu i światowej uwagi. To fantastyczne, życie jest pełne niespodzianek”*- powiedzia³ twórca „Idy” Pawe³ Pawlikowski.

„Ida” to film o m³odej zakonnicy, która przed z³o¿eniem œlubów klasztornych spotyka siê ze swoj¹ ciotk¹ – zgorzknia³¹ komunistk¹ pracuj¹c¹ jako sêdzia. Dowiaduje siê od niej, ¿e jest ¯ydówk¹. Razem postanawiaj¹ znaleŸæ grób rodziców tytu³owej bohaterki. Odkrywaj¹ mroczn¹ tajemnicê z przesz³oœci, a przy okazji prawdê o sobie samych. Dla ciotki koñczy siê to tragiczne, dla Idy bêdzie to lekcja ¿ycia, która pozwoli jej wybraæ w³aœciw¹ drogê na przysz³oœæ.

Œwiatowa premiera obrazu mia³a miejsce 30 sierpnia 2013 roku, podczas 40. Telluride Film Festival w stanie Kolorado. Polska premiera filmu mia³a miejsce 11 wrzeœnia 2013 roku w ramach 38. Festiwalu Filmowego w Gdyni, gdzie zdoby³ on g³ówn¹ nagrodê imprezy – Z³ote Lwy. Nastêpnie obraz zosta³ zaprezentowany na miêdzynarodowych festiwalach filmowych m.in. w Londynie, Warszawie,Toronto, Marrakeszu, Rotterdamie, Glasgow, Nowym Jorku, Helsinkach,Hongkongu, Karlowych Warach.8 sierpnia 2014 roku film zosta³ oficjalnym polskim kandydatem do Oscara za najlepszy film nieanglojêzyczny.

Statuetka Oscara, któr¹ Pawe³ Pawlikowski przywióz³ z Los Angeles za „Idê”, bêdzie udostêpniona publicznoœci na wystawie w Muzeum Kinematografii w £odzi. Producentem filmu jest ³ódzki Opus Film.

Znaczek pocztowy upamiêtnia film "Ida" Paw³a Pawlikowskiego, który otrzyma³ Oscara, trafi³ do sprzeda¿y od 31 marca.

Film „Ida” w re¿yserii Paw³a Pawlikowskiego zosta³ przedstawiony czarnogórskiej publicznoœci dnia 13 grunia 2014 roku wTeatrze Narodowym w Podgoricyw ramach 5. Festiwalu Filmów dotycz¹cych Praw Cz³owieka, „Fast Forward”.

Opracowa³a,
Teresa Medojeviæ

Rada Prezesów Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych

(Pu³tusk, 9-10 listopada 2014 r.)

Tegoroczna Rada Prezesów EUWP odby³a siê w Pu³tusku w dniach od 9-10 listopada 2014 r. Posiedzenie mia³o charakter wewnêtrzny. Udzia³ w nim wziêli tylko prezesi organizacji cz³onkowskich EUWP z 26 krajów Europy. Stowarzyszenie Polaków Zamieszka³ych w Czarnogórze reprezentowa³a pani prezes Stowarzyszenia, Wanda J. Vujisiæ Obrady otworzy³a pani Prezydent EUWP, Helena Miziniak, która serdecznie powita³a prezesów organizacji polonijnych, a Sekretarz Generalny, Roman Œmigielski, przedstawi³ porz¹dek obrad, który zosta³ przyjêty jednog³oœnie.

Sprawozdania z dzia³alnoœci za okres 2013/2014 r. z³o¿y³y Sekretariat EUWP i Komisja Rewizyjna, a przedstawione zosta³o i sprawozdanie finansowe za ww.okres, a tak¿e projekt bud¿etu EUWP na 2015 rok.

Druga czêœæ obrad poœwiêcona by³a sprawozdaniom z dzia³alnoœci Sekretarzy Regionalnych EUWP. Pani Wanda J. Vujisiæ, Sekretarz Regionalny EUWP za region Ba³kany (Czarnogóra, Boœnia i Hercegowina, Macedonia, Bu³garia, Chorwacja i Grecja) przedstawi³a sprawozdanie z dzia³alnoœci w regionie za okres od 20 listopada 2013 – 8 listopada 2014 r. W swoim wyst¹pieniu poinformowa³a obecnych o dzia³alnoœci organizacji w ww. pañstwach, która jest doœæ skromna, poniewa¿ wi¹¿e siê to z dofinansowaniem tych organizacji, które w tym roku albo go nie otrzyma³y, albo by³a to przys³owiowa „kropla w morzu”(informacja od org.).

Dzia³alnoœæ Sekretarza Regionalnego w tym okresie ograniczy³a siê do:

- przesy³ania drog¹ majlow¹ do organizacji polonijnych dzia³aj¹cych w ww. krajach informacji otrzymywanych od pani Prezydent i Sekretarza Generalnego EUWP;
- w³¹czenie siê organizacji polonijnych (wg. w³asnych mo¿liwoœci) do obchodów Dnia Konstytucji 3 Maja i obchodów wielkich rocznic, 25-lecia Transformacji,15- lecia cz³onkostwa Polski w NATO i 10-lecia cz³onkostwa w UE (B.Polje, 5 maja 2014, 6 maja 2014 Podgorica)- informacje z obchodów zamieszczono w czasopiœmie polonijnym „G³os Polonii” (Nr 12/2014);
- przekazanie informacji dotycz¹cej inauguracji VI Edycji konkursu „Byæ Polakiem”(2015 r.)oraz propozycje wspólnych projektów i wspó³pracy polonijnej na Ba³kanach na 2014/2015 r.

Pani prezes Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji, Teresa Sygnarek przedstawi³a rezultaty ankiety „Dzia³alnoœæ na rzecz utrzymania i krzewienia polskiej to¿samoœci narodowej”.

Pani prezydent EUWP poinformowa³a zgromadzonych, ¿e Walny Zjazd EUWP odbêdzie siê na przeŁomie paŹdziernik-listopad 2015 r. w Pu³tusku, a Monitor Emigracji Zarobkowej 2015 we wrzeœniu w Brukseli. Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze zadeklarowa³o swój udzia³ w programie stypendialnym Fundacji „Dzie³o Nowego Tysi¹clecia, któr¹ za³o¿y³ papie¿ i dokona³o symbolicznej wp³aty na ten cel.

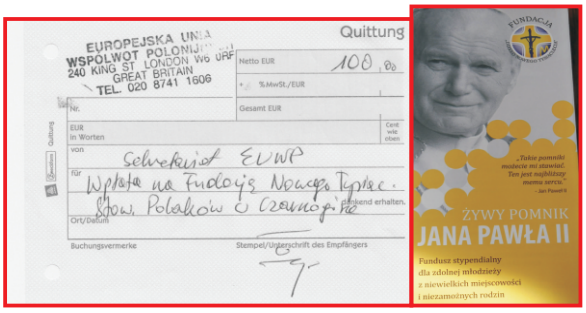

Na zakoñczenie spotkania wys³uchaliœmy recitalu pianistki pani Marianny Humetskiej, która w swoim wyst¹pieniu przedstawi³a utwory zwi¹zane ze Œwiêtem Niepodleg³oœci.

Sekretarz Regionalny EUWP,
mgr Wanda J. Vujisiæ

Konferencja „Polonia dla Polski w demokratycznym 25-leciu”

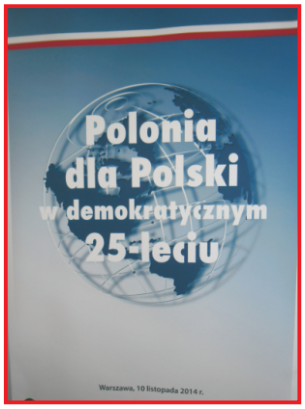

W Senacie Rzeczpospolitej Polskiej, 10 listopada 2014 roku, odby³a siê konferencja „Polonia dla Polski w demokratycznym 25-leciu”, zorganizowana przez Europejsk¹ Uniê Wspólnot Polonijnych (EUWP) przy wspó³pracy z Kancelari¹ Senatu RP i Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” (SWP). Inicjatorem konferencji by³a Prezydent EUWP, Helena Miziniak, a decyzjê o jej organizacji podjê³a Rada Prezesów EUWP, która odby³a siê w Wilnie, w grudniu 2013 roku. W konferencji udzia³ wziêli przedstawiciele organizacji cz³onkowskich EUWP z 26 pañstw europejskich, reprezentanci Rady Krajowej, Zarz¹du Krajowego i oddzia³ów SWP oraz liczni zaproszeni goœcie z kraju i z zagranicy, ³¹cznie, blisko 120 uczestników. Stowarzyszenie Polaków Zamieszka³ych w Czarnogórze reprezentowa³a pani Wanda J. Vujisiæ.

Konferencjê zaszczycili sw¹ obecnoœci¹, m.in.: Marsza³ek Senatu RP - Bogdan Borusewicz, Prymas Polski - abp Wojciech Polak, Wiceminister Spraw Zagranicznych - Tomasz Or³owski, Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” -Longin Komo³owski, szef Kancelarii Senatu RP - Min. Ewa Polkowska, Przewodnicz¹cy Senackiej Komisji Spraw Emigracji i £¹cznoœci z Polakami za Granic¹ - Andrzej Person, Zastêpca Przewodnicz¹cego Senackiej Komisji - Barbara Borys-Damiêcka, Zastêpca Przewodnicz¹cego Sejmowej Komisji £¹cznoœci z Polakami za Granic¹ - Joanna Fabisiak, Zastêpca Dyrektora Dep. Konsularnego MSZ - Jaros³aw £asiñski, Zastêpca Dyrektora Dep. Wspó³pracy z Poloni¹ i Polakami za Granic¹ MSZ - Wojciech Tyciñski, Dyrektor TVP „Polonia” - £ukasz Kardas i wielu innych. Przybyli równie¿ goœcie spoza Europy, reprezentanci Rady Polonii Œwiata (RPŒ), Kongresu Polonii Amerykañskiej (KPA) i Kongresu Polonii Kanadyjskiej (KPK). Na konferencjê nades³ano 22 referaty przedstawiaj¹ce ogromn¹ dzia³alnoœæ dla Polski w minionym 25-leciu Polonii i Polaków za granic¹. Obradom przewodniczy³ Tadeusz Adam Pilat – prezydent honorowy EUWP.

Wszystkich uczestników i zaproszonych goœci powita³a Prezydent EUWP, Helena Miziniak. Konferencjê zainaugurowa³ Marsza³ek Senatu RP, Bogdan Borusewicz, a g³os zabrali m.in.: Ks. Prymas Wojciech Polak, Minister Tomasz Or³owski, pose³ Joanna Fabisiak oraz prezes RPŒ, Jan Cytowski. W dwóch blokach tematycznych i panelach dyskusyjnych wyst¹pi³o kilkudziesiêciu uczestników.

Rada Prezesów EUWP, z inicjatywy Prezydent Heleny Miziniak, podjê³a w 2013 r. decyzjê o ufundowaniu, ze œrodków zebranych w czasie obchodów „Dnia Papieskiego” stypendium EUWP. Organizacje cz³onkowskie EUWP zebra³y na ten cel pokaŸn¹ kwotê i podczas konferencji odby³a siê uroczystoœæ przekazania przez inicjatorkê czeku na 10 000 Euro, ksiêdzu Janowi Drobowi, przewodnicz¹cemu Fundacji " Dzie³o Nowego Tysi¹clecia". Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze przyczyni³o siê tak¿e do tej zaszczytnej akcji.

Podsumowuj¹c konferencjê stwierdzono, ¿e wk³ad Polonii i Polaków za granic¹ w zakresie pomocy dla kraju i promocji spraw dla Polski najwa¿niejszych jest ogromny. A jest to z pewnoœci¹ i pierwszy krok na drodze do opracowania dokumentacji tej wielkiej i piêknej dzia³alnoœci na rzecz Polski.

Konferencjê zakoñczono jednog³oœnym przyjêciem „Deklaracji koñcowej konferencji”.

Wanda J. Vujisiæ, uczestnik konferencji

BAZAR SWIĄTECZNY

Ambasada RP w Czarnogórze uczestniczyła w dorocznym charytatywnym bazarze świątecznym w Podgoricy organizowanym przez Międzynarodowy Klub Kobiet w Czarnogórze. W sobotę 6 grudnia br. w centrum handlowym Delta City w Podgoricy swoje stoiska otworzyło 26 przedstawicielstw dyplomatycznych i organizacji społecznych sprzedając najrozmaitsze produkty by zgromadzić środki finansowe, które w tym roku zbierane były z przeznaczeniem dla trzech organizacji non-profit: Centrum Klinicznego w Podgoricy, Ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych TISA w Bijelo Polju oraz Centrum dla dzieci z autyzmem w Podgoricy.

Dziêki wsparciu darczyñców i ciê¿kiej pracy wolontariuszy ze œrodowiska polonijnego Ambasada mog³a poszczyciæsiê piêknym stoiskiem, bogatym w polskie produkty - apaszki z rêcznie malowanego jedwabiu i krówki z Milanówka, lniane serwety, kosmetyki "Ziaja" i przysmaki, takie jak: kabanosy, ptasie mleczko, czekolada, domowe pierogi i bigos.

Odwiedzaj¹cy nasze stoisko czêstowani byli polskimi jab³kami. Wszyscy chcieli dostaæjab³ka z symbolicznymi polskimi chor¹giewkami!

Ambasada bardzo dziêkuje wszystkim, którzy przyczynili siê do sukcesu naszego stoiska, mo¿liwemu g³ównie dziêki:

KGH "Bolesław"- Gradir Montenegro i panu Piotrowi Hetnarowi oraz:

- panu Bobanowi Malović właścicielowi firmy Mia & Co

- paniom Wandzie i Ivonie Vujišić

- pani Joannie Perović z mężem

- pani Marcie Borowiec – Jokić z mężem

- pani Marii Donaj

- pani Jolancie Dojić

- pani Halinie Kadović

- pani Irenie Sućur z mężem

- pani Joannie Siniak

- pani Teresie Medojević

- pani Teresie Obradović

- państwu Katarzynie i Bartoszowi Wolańskim.

Wspólnie zostaliśmy wyróżnieni jako stoisko z najsympatyczniejszą obsługą!

ród³o, str. internetowa Ambasady RP

Fot. B.Wolański/Ambasada RP

Spotkanie noworoczne Polonii w Ambasadzie RP w Podgoricy

Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze 17 stycznia 2015 roku, wraz ze swoimi rodzinami, zosta³o zaproszone przez Ambasadê RP w Czarnogórze na odbywaj¹ce siê co roku spotkanie noworoczne, które sta³o siê ju¿ tradycj¹ .W Ambasadzie powita³a nas pani Agnieszka Klasa, Konsul RP. Polonia bardzo licznie przyby³a na to spotkanie. Najliczniejsz¹ grupê, jak zawsze, stanowili nasi najm³odsi. W swoim wyst¹pieniu pani Konsul s³owa podziêkowania skierowa³a pod adresem aktywnych cz³onków Polonii, którzy w³¹czaj¹c siê do wspó³pracy z Ambasad¹ RP promuj¹ Polskê.

Ambasada RP przygotowa³a dla nas tak¿e tradycyjne polskie potrawy- by³ bigosik, pierogi, serniczek, rurki... A pod jaœniej¹c¹ kolorowymi bombkami choink¹ by³o mnóstwo paczuszek dla najm³odszych. Rozeœmiane buzie naszych dzieci i ta prawdziwie noworoczna atmosfera wprawi³a nas we wspania³y nastrój. Na zakoñczenie spotkania w³¹czyliœmy siê do akcji humanitarnej - zakup specjalistycznego sprzêtu dla dziêciecej medycyny ratunkowej i godnej opieki medycznej seniorów, wspieraj¹c Wielk¹ Orkiestrê Œwi¹tecznej Pomocy.

Spotkanie by³o wspania³¹ okazj¹ do refleksji i przynios³o nam wiele satysfakcji, choæ daleko od „naszego rodzinnego domu”.

Wanda J. Vujisić
Fot. Ambasada RP w Podgoricy

Wisława Szymborska

1923 - 2012

„...Żaden dzień się nie powtórzy,
nie ma dwóch podobnych nocy,
dwóch tych samych pocałunków,
dwóch jednakich spojrzeń w oczy...”

Wieczór poezji Wisławy Szymborskiej w Ambasadzie RP z okazji Dnia Kobiet

Ambasada RP w Czarnogórze wraz ze Stowarzyszeniem Studentów Akademii w Cetinje w dniu 06.03.2015 roku zorganizowa³y wieczór poezji Wis³awy Szymborskiej z okazji Dnia Kobiet.
W drzwiach Ambasady RP w Czarnogórze przywita³ nas pan Pawe³ £¹cki, Chargè d'affaires a.i., który wraz z ¿yczeniami z okazji tego tradycyjnego œwiêta, ka¿dej z pañ wrêczy³ piêkn¹, czerwon¹ ró¿ê. Przy dŸwiêkach muzyki wybrane wiersze Wis³awy Szymborskiej z tomiku pt. „Nic dwa razy” w t³umaczeniu Slobodana Miliæa recytowali: w jêz. czarnogórskim cz³onkowie Stowarzyszenia Studentów Akademii w Cetinje, a w jêz. polskim pani Agnieszka Klasa, konsul RP w Czarnogórze.
Na wieczorze poetyckim obecni byli przedstawiciele œwiata kultury, cz³onkowie Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze, a tak¿e studenci I kursu jêz. polskiego w Podgoricy. Pani Joanna Siniak, cz³onkini naszego Stowarzyszenia przygotowa³a dla obecnych wspania³y poczêstunek.

Kim była Wisława Szymborska?

- **polską wielką poetką**
- **eseistką**
- **krytykiem literackim**
- **tłumaczką**
- **polską noblistką w dziedzinie literatury (1996)**

Wydała tomy poezji:

Dlatego żyjemy **(1952)**
Pytania zadawane sobie **(1954)**
Wołanie do Yeti **(1957)**
Sól **(1962)**
Sto pociech **(1967)**
Wszelki wypadek **(1972)**
Wielka liczba **(1976)**
Ludzie na moście **(1986)**
Koniec i początek **(1993)**
Widok z ziarnkiem piasku **(1996)**
Chwila **(2002)**
Rymowanki dla dużych dzieci **(2003)**
Dwukropek **(2005)**
Nominacja do Śląskiego Wawrzynu Literackiego, kwiecień (2006)
Nominacja do nagrody NIKE (2006)
Tutaj **(2009)**

Prócz wierszy publikowa³a felietony o ksi¹¿kach (w “Życiu literackim”, w “Piœmie”, “Odrze”, od 1993 w dodatku literackim “Gazety Wyborczej”), wyda³a w czterech tomach wspomniane ju¿ “Lektury nadobowi¹zkowe”. W 2000 roku ukaza³ siê jeszcze zbiór „porad” - *“Poczta literacka, czyli jak zostać (lub nie zostać) pisarzem”*. T³umaczy³a te¿ poezjê, g³ównie francusk¹ .

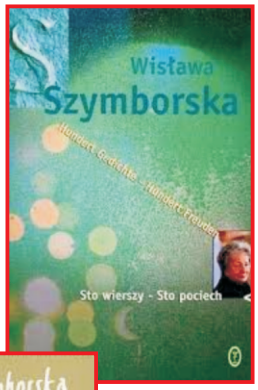

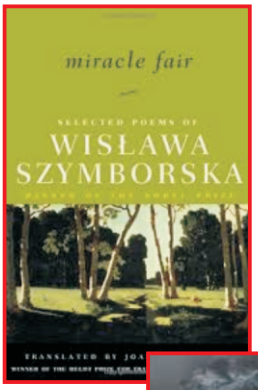

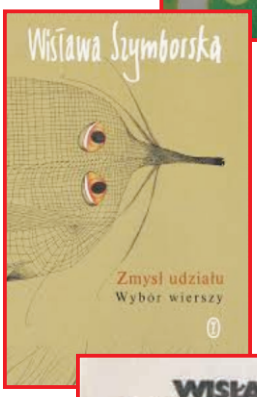

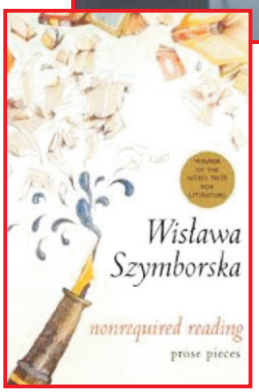

Opracowa³a,
Wanda J. Vujisiæ
Foto: Bartosz Wolański i Ivona Vujisić / Ambasada RP

Obchody Święta Narodowego 3 Maja w Podgoricy

Z okazji obchodów Œwiêta Narodowego 3 maja, Pawe³ £¹cki, chargé d'affaires a. i. Ambasady RP w Czarnogórze wyda³ w dniu 11 maja br. okolicznoœciowe przyjêcie, które odby³o siê w Dworcu Petroviæa w Podgoricy, a goœcili na nim przedstaviciele instytucji pañstwowych Czarnogóry, korpusu dyplomatycznego, organizacji pozarz¹dowych, przedstawiciele kultury i sztuki i Polonia czarnogórska. Licznie przyby³ych goœci doczekali oprócz Pana Paw³a £¹ckiego, Pani Agnieszka Klasa, Konsul RP i Pani Monika Dulian, II sekretarz Ambasady RP w Czarnogórze.

Pan Pawe³ £¹cki serdecznie powita³ wszystkich, którzy przybyli na przyjêcie i w krótkich s³owach wyjaœni³ goœciom jakie znaczenie dla Polaków ma dzieñ 3 maja 1791 roku, kiedy uchwalono pierwsz¹ konstytucjê w Europie, a drug¹, po amerykañskiej na œwiecie.

Przyjemn¹ atmosferê na przyjêciu uœwietni³a grupa solistek z Akademii Muzycznej z Cetinja a goœcie przy lampce wina degustowali morskie przysmaki i drugie polskie specja³y.

Teresa Medeojeviæ

Fot. B.Wolański/Ambasada RP

WYBORY PREZYDENCKIE 2015

Komisja wyborcza nr 35. W Ambasadzie RP w Podgoricy

Foto: T.Medojević

Wybory prezydenckie 2015 ju¿ s¹ za nami. I tura wyborów odby³a siê 10 maja, a druga dwa tygodnie póŸniej t.j. 24 maja 2015 roku. Wybory zakoñczy³y siê zwyciêstwem Andrzeja Dudy (51,55 % g³osów Polaków), który pokona³ urzêduj¹cego prezydenta Bronis³awa Komorowskiego.Andrzej Duda ma 43 lata, pochodzi z Krakowa jest doktorem nauk prawnych, jest ¿onaty i jest ojcem córki Kingi..Nowy prezydent elekt zaczyna swoj¹ kadencjê 6 sierpnia 2015 roku.

T.M.

Wielkanocne spotkanie w Nikšiću pod znakiem św. Jana Pawła II.

10. rocznica śmierci i pierwsza kanonizacji św. Jana Pawła II

Sejm ustanowił papieża patronem roku "w poczuciu moralnego obowiązku i głębokiego szacunku wobec postaci, która wywarła tak znaczący wpływ na losy nie tylko naszego narodu, ale i całego współczesnego świata".Posłowie zaapelowali, by motywem przewodnim inicjatyw związanych z rokiem Jana Pawła II były jego słowa wypowiedziane przed laty na Jasnej Górze: "Czuwam - to znaczy także: czuję się odpowiedzialny za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska. To imię nas wszystkich określa. To imię nas wszystkich zobowiązuje...".

Zaznaczono też "jego ogromne zasługi i zaangażowanie w proces odradzania się niepodległości naszej ojczyzny oraz ogromny wkład w propagowanie uniwersalnego przesłania o godności i prawach człowieka na zawsze pozostaną w naszej pamięci. Jego życie było świadectwem wiary dla milionów ludzi na całym świecie, a bolesne odejście zjednoczyło wszystkich Polaków niezależnie od wyznania i poglądów".

Ta uchwa³a Sejmu by³a dla nas, Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze mottem przewodnim tegorocznego spotkania wielkanocnego, które w tym roku odby³o siê 4 kwietnia w Nikšiæu, w Domu parafialnym, który prowadz¹ Siostry Franciszkanki.
Organizatorem tegorocznych obchodów Œwi¹t Wielkanocnych by³o Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze. Nasze spotkanie wielkanocne zaszczyci³a swoj¹ obecnoœci¹ Pani Konsul RP w Czarnogórze, Agnieszka Klasa z synem Bartoszem. Ksi¹dz Dariusz Nowak w koœcio³ku pod wezwaniem œw. Cyryla i Metodego, polskim obyczajem poœwiêci³ nasze koszyczki i przypomnia³ w swoim kazanju postaæ œw. Jana Paw³a II.
W czasie œniadania wielkanocnego odby³ siê konkurs na naj³adniejsz¹ œwiêconkê. Jury w sk³adzie: Bartek Œadowski, Nevena Kadoviæ i Anja Vujisiæ wybrali 3 naj³adnjejsze koszyczki, które zosta³y nagrodzone. Przy rozmowach polsko - polskich i bogato zastawionym stole ró¿nymi polskimi wypiekami, które przygotowa³y cz³onkinie Stowarzyszenia, szybko up³yn¹³ nam czas.

Za wspania³e przygotowanie i wielki wk³ad pracy w organizacjê œniadania serdecznie dziêkujemy:**Siostrom Franciszkankom, Halinie Kadowić, Stanisławie Nikolić, Katarzynie Nenezić, Monice Medjedović, Irenie Šućur, Jolancie Dojić, Annie Medjedović, Teresie Medojević, Wandzie i Ivonie Vujisić** oraz dzieciom, które przygotowa³y krótki program poœwiêcony œw. Janowi Paw³owi II, z okazji 10. rocznicy Jego œmierci i pierwszej rocznicy kanonizacji. A to s¹: **Nevena Kadović, Elena, Andjela i Nebojša Medjedović, Sanja i Luka Šućur i Anja Vujisić.**

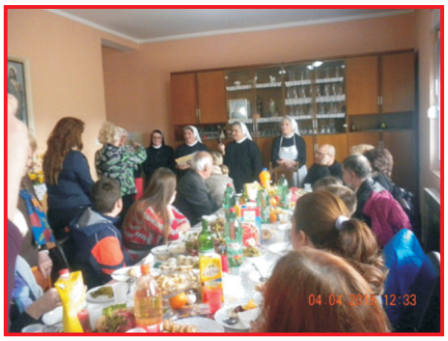

Teresa Medojeviæ
Foto: T. Medojević

Wykład Pani Jolanty Dojić pt. „ Alkohol. Prawda i mity.”

W ramach zapowiadanych goœcinnych wyk³adów Polaków i ich pracy w Czarnogórze 13. 02. 2015 roku odby³ siê wyk³ad Pani Jolanty Dojiæpt: „ Alkohol. Prawda i mity.” Pani Jolanta Dojiæprzedstawi³a swój dorobek zawodowy i opowiedzia³a o sobie i swojej pracy w Czarnogórze. Jest to jej drugi wyk³ad z cyklu: „Polacy ich praca i pasje w Czarnogórze”.

Wyk³ad by³ adresowany do studentów, którzy uczestniczyli w zajêciach Kursu jêzyka polskiego w Podgoricy. Na wyk³adzie by³y poruszane nastêpuj¹ ce zagadnienia:

1. Wp³yw picia alkoholu na uk³ad nerwowy i uk³ad pokarmowy cz³owieka.
2. Statystyczne rozmiary zjawiska i sposoby u¿ywania i nadu¿ywania alkoholu na œwiecie i w Czarnogórze.
3. Fazy i objawy uzale¿nienia od alkoholu na podstawie miêdzynarodowej klasyfikacji ICD-10.
4. Czynniki, które wp³ywaj¹ na rozwój uzale¿nienia.
5. Pojêcie porcji standardowej I sposób picia alkoholu o zmniejszonym ryzyku.
6. Prowadzenie pojazdów po wypiciu alkoholu - ryzyko i konsekwencje prawne.
7. Sposoby leczenia uzale¿nienia od alkoholu.
8. Pozytywny wp³yw napojów alkoholowych na zdrowie.

W drugiej czêœci wyk³adu by³a bardzo interesuj¹ ca dyskusja - studenci zadawali pytania dotycz¹ ce pozytywnego wp³ywu napojów alkoholowych na zdrowie.

Wanda J. Vujisiæ

Foto: Wanda J. Vujisić

Prezent dla niewidomego Emina

Organizacija slijepih za
Bijelo Polje i Mojkovac

Dodjeljuje

Zahvalnicu

Udruženju Poljaka nastanjenih u Crnoj Gori

kao najviše priznanje
za pokazano razumijevanje i dati doprinos
u razvoju i društvenoj afirmaciji
Organizacije slijepih za Bijelo Polje i Mojkovac
i svestranoj zaštiti slijepih

Predsjednik,
Safet - Gero Mehović

W dniu 21 lutego 2015 roku uczniowie V Kursu jêzyka polskiego w Bijelo Polju, dzia³aj¹cego pod patronatem Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze, wraz ze swoimi nauczycielkami wrêczyli niewidomemu, oœmioletniemu ch³opcu, Eminu Puæurici kasetofon z CD, Mp3, USB i g³oœniki.

Organizacja niewidomych w Bijelo Polju i Mojkovcu podziêkowa³a Stowarzyszeniu za wspania³y gest i wrêczy³a organizacji dyplom za wykazane zrozumienie i wk³ad w rozwój i afirmacjê spo³eczeñstwa.

T. Medojeviæ

Foto: Wanda J. Vujisić

UDRUŽENJE POLJAKA SLIJEPOM DJEČAKU IZ BIJELOG POLJA DONIRALO MUZIČKU LINIJU

Eminu uljepšali djetinjstvo

Udruženje Poljaka u Crnoj Gori u saradnji sa Organizacijom slijepih za Bijelo Polje i Mojkovac, u sali bijelopoljskog Centra za kulturu juče je upriličilo svečanost na kojoj je donacija u vidu muzičke linije, koja podržava CD, MP-3 i USB formate, sa dodatnim zvučnicima, uručena sedmogodišnjem slijepom dječaku Eminu Pućurici. Uručenje donacije propraćeno je i prigodnim kulturno-umetničkim programom. Predsjednik Organizacije sljepih za Bijelo Polje i Mojkovac Safet Gero Mehovic´ uručio zahvalnicu predsednici Udruženja Poljaka nastanjenih u Crnoj Gori Vandi Vujisic´, i njenoj prvoj saradnici Teresi Medojevic´, kao najviše priznanje za pokazano razumevanje i dati doprinos svestranoj zaštiti osoba sa oštec´enim vidom.

Sa ovog skupa upuc´ena je i zahvalnost konzulu Poljske u Crnoj Gori, Agnješki Klasa, koja snažno podržava ovakve islične aktivnosti.

- Zajednički je odlučeno da se poklon Udruženja Poljaka nastanjenih u Crnoj Gori, uruči Eminu Puc´urici, sedmogodišnjem dječaku su potpunim oštec´enjem vida, koji je član Organizacije slijepih i korisnik usluga Dnevnog centra "Tisa". Ova muzička linija nije klasičan tip pomagala, ali c´e svakako Eminu poslužiti da zadovolji svoje potrebe, kao lice su potpuno oštec´enim vidom - kazao Dlakic´.

Vanda Vujisic´ je naglasila da su se za ovu donaciju opredijelili znajuc´i da veliki broj slijepih i slabovidih živi u teškom stanju.

Vec´ina tih porodica ima veoma nizak standard i nije u stanju da obezbijedi ni minimalne uslove za poboljšanje životačlana svoje porodice. Posebno je teško stanje kad je u pitanju oblast tehnologije, po čemu je Crna Gora sa najgorim stanjem od bivših jugoslovenskih republika – naglasila je Vujisićeva.

Ona je dodala podatak, da od 1105 slijepih u Crnoj Gori, samo njihšest koristi personalni računar uz pomoć govornih programa,govori o teškom stanjuove populacije.

-Ovom donacijom malenom Eminu želimo da ulepšamo djetinjstvo, da mu naredni dani budu radosniji sa nadom da c´e on sve više gledati svojim umom, jer, kako davno reče jedan slijepi čovjek, ***ljudi ove populacije ne gledaju očima, već gledaju umom.*** *Ovo je prva, ali se nadam ne i posljednja donacija ove vrste sa naše strane. Apelujemo i na druge nevladine organizacije, ustanove,preduzeća, udruženja itd., da se uključe u donacije ove vrste i omoguće djeci sa posebnim potrebama da se socijalizuju na pravi način, ali i donacije talentovanoj djeci, čije su porodice lošeg materijalnog stanja, da sa što manje teškoća, što srećnije i uspješnije žive svoje djetinjstvo – kazala je Vujisićeva.*

Milovan Novović

ÄÀÍ , 22. 02. 2015

Kurs języka polskiego w Podgoricy zakończony

W dniu 29 maja2015 roku uroczyœcie zosta³ zakoñczony kurs jêzyka polskiego w Podgoricy. Kurs prowadzony w roku akademickim 2014 - 2015 przez panie Wandê Vujisiæi Martê Borowiec - Jokiæzaowocowa³ grup¹ m³odych ludzi, którzy ukoñczyli kurs jêzyka polskiego na poziomie podstawowym. Pan Pawe³ £¹cki, chargé d'affaires a. i. Ambasady RP w Czarnogórze w imieniu ca³ego zespo³u Ambasady podziêkowa³ szczególnie paniom wyk³adowczyniom i uczestnikom kursu za determinacjê i trud w³o¿ony w naukê jêzyka polskiego. Zespó³ Ambasady RP w Podgoricy, Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze oraz uczestnicy kursu jêzyka polskiego w Podgoricy bardzo serdecznie dziêkuj¹ Pani Gra¿ynie Sikorskiej za wsparcie i motywacjê do dzia³ania w organizacji i prowadzeniu kursu jêzyka polskiego 2014 - 2015. Prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze pani Wanda Vujisiæzaznaczy³a, ¿e jest to jedyny kurs prowadzony zarówno w Podgoricy, dla studentów i w Bijelo Polju, dla dzieci szkó³ podstawowych. Uczestnicy wyrazili zainteresowanie i deklaracjê kontynuacji nauki jêzyka polskiego w roku 2015 - 2016, na wy¿szym poziomie.

ród³o, str. internetowa Ambasady RP

Fot. Ambasada RP

Dzień Dziecka nad Jeziorem Biogradskim

W dniu 6 czerwca 2015 roku, Ambasada RP i Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze zorganizowa³y wycieczkê z okazji Dnia Dziecka na Jezioro Biogradskie.W tym dniu zosta³ zakoñczony V kurs jêzyka polskiego w Bijelo Polju, zosta³y wrêczone dyplomy i wyró¿nienia. Najlepszymi uczniami na kursie byli: **Marija Madžgalj, Tijana Petrić i Nikolina Karličić.** Dyplomy za najlepsz¹ frekwencjêotrzymali: **Dina Kadić, Marija Madžgalj, Branislava Medojević i Enes Dizdarević .**Wszystkim uczniom dyplomy i wyró¿nienia wrêczy³a Pani Konsul RP w Podgoricy, Agnieszka Klasa. Poczêstunek by³ s³odki, co siê dzieciom najbardziej podoba³o, a studenci Akademii z Cetinia zabawiali obecnych, jedni swoj¹ muzyk¹ a drudzy maluj¹c ich karykatury i maski. Dzieñ przy jeziorze up³yn¹³ w przyjemnej atmosferze i dla dzieci i dla doros³ych.

W. J. V.

Foto: T. Medojević

Obchody 70. rocznicy wyzwolenia Auschwitz-Birkenau

W 70 rocznicê wyzwolenia niemieckiego, nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zag³ady Auschwitz-Birkenau (Oœwiêcim-Brzezinka),27 stycznia 2015 roku przed Bram¹ Œmierci w Oœwiêcimiu odby³a siê uroczystoœæ z udzia³em by³ych wiê Ÿniów obozu, przedstawicieli 50 pañstw oraz duchownych ró¿nych religii œwiata. W ten sposób oddano ho³d ofiarom bezprecendensowej, nazistowskiej zag³ady niewinnych ludzi. Obóz zosta³ zalo¿ony przez niemieckich nazistów w po³owie 1940 roku w celu wiêzienia w nim Polaków, a od 1942 roku by³ tak¿e najwiêkszym oœrodkiem zag³ady ludnoœci ¿ydowskiej. Do wyzwolenia przez Armiê Czerwon¹ 27 stycznia 1945 roku w Auschwitz zamordowano ok. 1,1 mln osób, g³ównie ¯ydów, jak równie¿ Polaków, Romów i osób innych narodowoœci. W 2005 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ ustanowi³o 27 stycznia Miêdzynarodowym Dniem Pamiêci o Ofiarach Holokaustu.

Obchody w Czarnogórze

Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze, pragn¹c uczciæ obchody 70. Rocznicy Ofiar Holokaustu og³osi³o konkurs plastyczny dla uczniów szkó³ podstawowych w Bijelo Polju pod tytu³em **„Holokaust w oczach dzieci”,** na który wp³ynê³o 71 prac. Mentorem konkursu by³a pani Ljiljana Djurdjeviæ, d³ugoletnia wspó³pracownica Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze. Jury w sk³adzie: pan Milovan Rakonjac, absolwent grafik, mgr Wanda Vujisiæ, prezes Stowarzyszenia i pani Teresa Meojeviæ, redaktor „G³osu Polonii” mieli przed sob¹ trudne zadanie. Spoœród wielu bardzo dobrych prac, wybrali rysunki nastêpuj¹cych uczniów:

I miejsce: **Eldina Kuč, Szk. Podst.- Rasovo**
II miejsce: **Uroš Balević, Szk. Podst.- Zaton**
III miejsce: **Dragana Rakočević, Szk. Podst.- Tomaševo**
Nagroda Specjalna: **Andrej Femić, Szk. Podst.- Zaton**

Wyró¿nienia:
Marjan Gurešić, Szk. Podst.- Zaton
Andrijana Bošković, Szk. Podst.- Tomaševo
Stefan Bošković, Szk. Podst.- Zaton
Isidora Šćekić, Szk. Podst.- Bijelo Polje

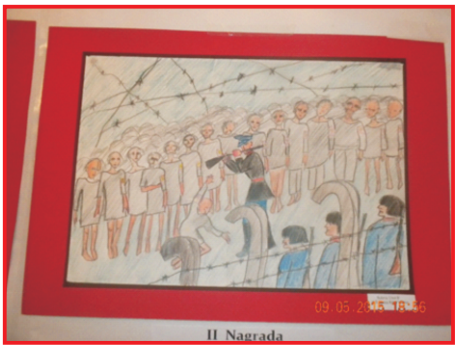

Laureaci konkursu zostali nagrodzeni jednodniow¹ wycieczk¹ nad Jezioro Biogradskie, któr¹ zorganizowa³a Ambasada RP w Czarnogórze wraz ze Stowarzyszeniem Polaków z okazji Miêdzynarodowego Dnia Dziecka w dniu 6. 6. 2015. roku. Nagrody laureatom wrêczy³y im Pani Agnieszka Klasa, Konsul RP i Pani Wanda Vujisiæ, prezes Stowarzyszenia.

Wystawa „Holokaust w oczach dzieci“ by³a zorganizowana w dniu 9 maja 2015 roku przez Stowarzyszenie razem z projektem Pozarz¹dowych organizacji: „Wieczory poezji Ratkoviæa“ i „Klubu kultury“ zatytu³owanym „Holokaust, banalnoœæ z³a“. Organizatorami projektu byli: doc. Abaz Dizdareviæ i prof. Rafet Muliæ. W programie wyst¹pili uczniowie Szko³y Muzycznej z Bijelo Polja z mini koncertem, a fragmenty z ksi¹¿ki pt. „Dziennik Anny Frank“ czyta³a Vasilija Obradoviæ. Goœciem wieczoru by³ doc. dr. Goran Radonjiæ, profesor na Uniwersytecie w Nikšiæu, który mia³ wyk³ad na temat „Podstêpny wp³yw biografii: temat holokaustu w powieœciach Danila Kiša”. Mediatorem wyk³adu byè profesor Radoman Èeèoviæ.

Opracowa³a: Teresa Medojeviæ

W 2015 roku, decyzją Sejmu Rzeczypospolitej, obchodzimy Rok św. Jana Pawła II, Jan Długosza i Teatru Publicznego. W bieżącym roku przypada 600. rocznica urodzin Jana Długosza, wybitnego historyka, ojca polskiej historiografii i heraldyki i 250. rocznica powstania najstarszego w Polsce Teatru Narodowego w Warszawie.

Jan Długosz herbu Wieniawa, urodzi³ siê 1415 roku w BrzeŸnicy. Jego ojcem by³ Jan D³ugosz z Niedzielska, który otrzyma³ starostwo w rodzinnej miejscowoœci historyka, za zas³ugi podczas bitwy pod Grunwaldem. Rodzina kronikarza nale¿a³a do stanu szlacheckiego, jednak¿e nie by³a zamo¿na.

D³ugosz rozpocz¹ ³ swoj¹ edukacjê w szkole parafialnej, w miejscowoœci Nowy Korczyn. Po zakoñczeniu tego etapu nauki w 1428 r. rozpocz¹ ³ studia na Akademii Krakowskiej, której nie ukoñczy³, wstêpuj¹ c w 1431roku na dwór biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleœnickiego w Krakowie, gdzie pe³ni³ funkcjê notariusza. By³ jego praw¹ rêk¹ i jednym z najbardziej zaufanych pracowników. Kiedy zmar³ Oleœnicki, D³ugosz poœwiêci³ siê s³u¿bie królowi Kazimierzowi Jagielloñczykowi. By³ czynnym dyplomat¹ na dworze króla oraz podj¹ ³ siê wychowania synów królewskich. W roku 1479 zosta³ mianowany arcybiskupem lwowskim przez Kazimierza Jagielloñczyka, nie doczeka³ papieskiego zatwierdzenia, które przysz³o ju¿ po jego œmierci. Zmar³ 19 maja 1480 roku w Krakowie. W 1880 roku jego szcz¹ tki przeniesiono z katedry wawelskiej do Krypty Zas³u¿onych na Ska³ce w Krakowie. Jednak¿e tym, czym zas³yn¹ ³ w historii Polski, a zw³aszcza literatury i historiografii, by³y jego publikacje dotycz¹ ce dziejów naszego kraju. Jednym z najwa¿niejszych dzie³, jakie wysz³o spod pióra D³ugosza, by³y „Roczniki, czyli kroniki s³awnego Królestwa Polskiego". Obejmuj¹ one podzielone na 12 ksi¹ g dzieje Polski odczasów najdawniejszych do 1480 r Podstawa dzie³a by³a chronologiczna kartoteka, któr¹ D³ugosz uzupe³nia³ przez ca³e ¿ycie wypisami ze Ÿróde³ i relacjami wspó³czesnych.

Rok Polskiego Teatru publicznego. W tym roku mija 250 lat od powstania Teatru Narodowego w Warszawie, powo³anego przez króla Stanis³awa Augusta Poniatowskiego, który sta³ siê pierwszym teatrem publicznym. Wydarzenie to mia³o fundamentalne znaczenie dla powstania "systemu opieki pañstwa nad powszechnie dostêpn¹ kultur¹ ".

Historia teatru publicznego w Polsce - dostêpnego dla ka¿dego kto kupi³ bilet, siêga epoki oœwiecenia, roku 1765. Zespó³ na otwarcie placówki zagra³ 19 XI 1765 r. premierê „Natrêtów" J. Bielawskiego.

Najwiêksze zas³ugi dla rozwoju Teatru Narodowego w Warszawie mia³ Wojciech Bogus³awski, który by³ jego re¿yserem, aktorem i dyrektorem (1783-1785;1790-1794;1799-1814). Kieruj¹ c Teatrem Narodowym zwalcza³ teatry obcojêzyczne, ustabilizowa³ byt i poziom zespo³u graj¹ cego po polsku, za³o¿y³ szko³ê teatraln¹ , zatrudni³ wybitnych aktorów, skupi³ wybitnych malarzy teatralnych i kompozytorów, wystawia³ sztuki polskich dramaturgów (m.in. F. Bohomolca, F. Zab³ockiego, J. U. Niemcewicza). Zadaniem Teatru Narodowego do dzisiœ jest : przygotowywanie i wystawianie dzie³ dramatycznych z narodowego i œwiatowego repertuaru w jêzyku polskim oraz promocja i upowszechnianie sztuki i kultury teatralnej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej postanowi³ oddaæ ho³d ludziom i instytucjom tworz¹ cym polski teatr, który jest jednym z najwa¿niejszych obszarów ¿ycia kulturalnego i spo³ecznego.

opracowała T. Medojević

na podstawie: Portalwiedzy.onet.pl;

prof. dr hab. Piotr Dyczek

Stolica Teuty – Rhizon – antyczne miasto ludzi takich jak my

Czas w archeologii biegnie innym trybem, znaczonym rytmem wykopalisk oraz szerok¹ perspektyw¹ chronologiczn¹. Tote¿ 14 lat wykopalisk w Risan przeminê³o jak krótka chwila. W tym czasie ods³oniêto znaczne obszary czterech dzielnic antycznego miasta z III w p.n.e. i czêœciowo przebadano le¿¹ce na wzgórzu Gradine Akropolis. Jednak ostanie trzy lata wzbogaci³y nas o nowe, piêkne i wa¿ne z punktu widzenia naukowego zabytki. Pozwalaj¹ nam one lepiej zrozumieæ codzienne ¿ycie mieszkañców antycznego Risan, wejrzeæ nie tylko w ich kulturê duchow¹, ale tak¿e zrozumieæ ich pojêcie piêkna. Przy bli¿szej analizie okazuje siê, ¿e nie ró¿nili siê oni od nas zbyt wiele. Tak - mówili innymi jêzykami; tak - nosili inne stroje; tak - wierzyli w innych bogów, ale z drugiej strony tak jak my dbali o rodzinê i bliskich, ciê¿ko pracowali, kochali i nienawidzili, pomagali innym, i walczyli z przeciwnoœciami losu. Podobnie wiêc jak niezmienne od tysi¹cleci zosta³y góry otaczaj¹ce Bokê Kotorsk¹, tak niezmienne okazuj¹ siê podstawy ludzkiego funkcjonowania. W odkrytych przez nas zabytkach jak w zwierciadle odbijaj¹ siê emocje i ¿ycie bezimiennych mieszkañców Rhizon. Spójrzmy zatem na to jakie obrazy podsuwa nam nasza wiedza, ale te¿ intuicja i wyobraŸnia.Znaczny obszar jednej z dzielnic zajmowa³ obszerny dom bogatego mieszkañca Risan. Wokó³ obszernego dziedziñca zgrupowano ca³y szereg

pomieszczeñ o ró¿nych funkcjach. By³a oczywiœcie kuchnia z ¿arnami i garnkami, by³a ³azienka z ceramiczn¹ wann¹ i naczyniami na pachnid³a. By³o pomieszczenie z pod³og¹ wy³o¿on¹ rzecznymi otoczakami, w którym zgrupowano amfory zawieraj¹ce importowane w z Grecji i Italii wino. By³y i pomieszczenia, w których przechowywano luksusow¹ ceramikê sto³ow¹ – czyli antyczne zastawy sto³owe. Na jednym z takich naczyñ, pochodz¹cym z III w. p.n.e.,importowanym z Italii talerzu do ryb, zachowa³o siê zapisane greckimi literami imiê Aglaos. Domyœlamy siê, ¿e swój ulubiony talerz podpisa³ byæ mo¿e w³aœciciel domu – st¹d nazwaliœmy ten kompleks domem Aglaosa. Takie podpisywanie ulubionych naczyñ to praktyka znana od epoki br¹zu czyli II tysi¹clecia p.n.e. Wielkoœæ domu oraz wydobyte z warstw archeologicznych zabytki przekonuj¹ nas o bogactwie Aglaosa. Kiedy zastanawialiœmy siê czemu zawdziêcza³ swoje ekonomiczne powodzenie odkryliœmy garnek wype³niony, parêdziesiêcioma wykonanymi z br¹zu, gwoŸdziami. Ich charakterystyczne kszta³ty i typy dowodz¹, ¿e by³y to gwoŸdzie meblarskie. Wszystko zatem wskazuje na to, ¿e Aglaos by³ producentem luksusowych mebli. Byæ mo¿e niektóre z nich by³y meblami tapicerskimi, bowiem nie tylko odkryliœmy ma³e przypominaj¹ce pineski gwoŸdzie s³u¿¹ce tym celom, ale tak¿e znaczn¹ liczbê ciê¿arków tkackich. Mo¿e to sugerowaæ, ¿e produkowano tu tak¿e tkaniny, w tym te s³u¿¹ce do ozdoby mebli. Z kole iz resztek kostnych dowiedzieliœmy siê nie tylko, ¿e mieszkañcy domu ochoczo zjadali kozy i owce, ale tak¿ei to, ¿e skóry tych zwierz¹t najpewniej tak¿e stanowi³y „meblarski” materia³. Jednak szczêœcie i powodzenie Aglaosa uleg³o gwa³townemu przerwaniu. W roku 228 p.n.e. w czasie tzw. Pierwszej Wojny Iliryjskiej, która z Rzymem prowadzi³a mieszkaj¹ca wówczas w Rhizon królowa Teuta, dom zosta³ spalony. Uciekaj¹cy w pop³ochu mieszkañcy zd¹¿yli jedynie w naro¿niku magazynu amfor schowaæ sakiewkê zawieraj¹c¹ 120 monet – co dla nas jest niezwykle wa¿nym znaleziskiem, tzw. ma³ym skarbem monet z Risan. Uciekaj¹ca byæ mo¿e ¿ona lub córka Aglaosa oprócz innych monet w³o¿y³a w fa³dy szaty tak¿e wspania³y z³oty pierœcieñ. Przeciskaj¹c siê w¹skim korytarzem zgubi³a jednak swoje skarby. W ten sposób do naszych czasów zachowa³ siê jeden z najwspanialszych wor³ód kiedykolwiek odkrytych pierœcieni hellenistycznych. Pierœcień wa¿y 18 gramów. Odlano go z litego z³ota najwy¿szej próby. Zdobi³o go wykonane z granitu wspaniale rzeŸbione oczko - tzw. gemma.W nadzwyczaj delikatnym,wyrafinowanym reliefie wyobra¿ono czczon¹ w Rhizon

boginiê Artemidê. Wspania³a jakoœæ reliefu na gemmie sugeruje, ¿e by³a ona wykonana przez du¿ej klasy specjalistê prawdopodobnie w greckim warsztacie. Piêkno pierœcienia nikogo nie pozostawia obojêtnym. Jednak jak siê okaza³o jego wartoœæ naukowa jest równie¿ nie do przecenienia. Prawdopodobnie jest to jedyne, wierne przedstawienie zaginionej rzeŸby s³awnego ¿yj¹ cego w IV w p.n.e., greckiego rzeŸbiarza Parksytelesa. Dla stoj¹ cej na z Akropolis w Atenach œwi¹ tyni Artemidy Brauronia (tzn. Artemidy przydomkiem NiedŸwiedzia) wykona³ on

wspania³y posag. Oddawa³y mu czeœæ g³ownie kobiety w ci¹ ¿y. Mia³ im zapewniæ bezpieczny poródi i zdrowe potomstwo. Burzliwe losy spl¹ tanej historii spowodowa³y, ¿e pos¹ g uleg³ zniszczeniu,a zachowane jego kopie s¹ niekompletne. Tak wiêc nagle znalezisko z Risan pozwoli³o na rozwi¹ zanie jednego z najwa¿niejszych i tajemniczych problemów naukowych.

Niezwyk³ych emocji dostarczy³ nam fragment czarki z dekoracj¹ reliefow¹ , równie¿ odkryty w domu Aglaosa. Na œcianie naczynia widnieje pêdz¹ cy na koniu jeŸdziec w rozwianym p³aszczu, dzier¿¹ cy w rêce gotowy do wyrzucenia oszczep. Ten wizerunek zgadza siê opisami, które przybli¿aj¹ nam ikonografiê czczonego w Risan boga Medaurusa. Jednak bli¿sza analiza pozwala nam stwierdziæ, ¿e na powierzchni wyprodukowanego na wyspie Delos naczynia wyobra¿ono scenê ze znanego mitu opisuj¹ cego tzw. Dwanaœcie prac Heraklesa. Wœród nich bardzo popularna w sztuce by³a scena ³owów kaledoñskich czyli polowania na dzika. Nie by³o to jednak zwyczajne zwierzê, ale ogromnych rozmiarów dzik zes³any przez Artemidê na ziemiê króla le¿¹ cego w greckiej Etolii Kalidonu – Ojneusa. Narazi³ siê on bogini nie sk³adaj¹ c nale¿nych jej ofiar. Tak wygl¹ da problem z punktu widzenia nauki, ale nie mo¿emy przecie¿ wykluczyæ, ¿e dawny w³aœciciel czarki widzia³ w niej wiêcej ni¿ tylko normalne naczynie, a sceny interpretowa³ po swojemu - mit kojarz¹ cy siê z czczon¹ w Risan, ale moœciw¹ Artemid¹ , wyobra¿enia przypominaj¹ ce bóstwo opiekuñcze Risan

czyli Medaura. Tak mitologia grecka splata³a siê z mitologi¹ iliryjsk¹ . Nie jedyny to przyk³ad tzw. synkretyzmu religijnego, bo oto w roku 2013 w ruinach domu, który stal na s¹ siaduj¹ cej z domem Aglaosa dzielnicy odkryliœmy œwietnie zachowan¹ figurkê z br¹ zu.

Jest to zabytek ca³kowicie unikatowy z paru powodów. Po pierwsze zachwyca niezwyk³a jakoœæ artystyczna tego przedstawienia. Wskazuje ona, ¿e figurka musia³a byæ wykonana w œwietnym warsztacie br¹ zowniczym. Po drugie zastanawia sposób przedstawienia boga wina. Odbiega on

od najbardziej popularnego modelu ikonograficznego. Rizañski Dionizos jest ukazany jako pe³en wigoru starszy, korpulentny jegomoœæ Siedz¹c w swobodnej pozie z wieñcem wykonanym z liœci winnej latoroœli na g³owie. Jedna rêk¹ podtrzymuje wielki (pe³en wina) ryton, w drugiej zaœcierdzier¿y kubek. Jest to chyba jedno z najpiêkniejszych wyobra¿eñ Dionizosa wœród zabytków br¹zowniczej sztuki figuralnej. Oprócz estetycznej wartoœci tego znaleziska nie mo¿emy zaniedbywaæ jego wartoœci naukowej.Wyraz jego twarzy przypomina nam kogoœ znajomego. Po g³êbszej refleksji przychodzi na myœl twarz znanego greckiego filozofa Sokratesa ¿yj¹cego na prze³omie V i IV w p.n.e. Ale jak po³¹czyæ te ró¿ne wydawa³oby siê sprzeczne informacje? Na pierwszy rzut oka wydaje siê, ¿e figurka przedstawia greckiego boga wina i winnej latoroœli – Dionizosa, ale nie ca³kiem, a co do tego ma Sokrates? To piêkne dzie³o sztuki wprowadza nas w tajemniczy œwiat prawie nieznanej religii i mitologii iliryjskiej. Niewiele jest podobnych przedstawieñ jak to odkryte w Risan. S¹ du¿o gorszej jakoœci, nie posiadaj¹ tej lekkoœci i finezji. Aby zrozumieæ to przedstawienie musimy otworzyæ drzwi do œwiata naukowych interpretacji. Ilirowie, mimo, ¿e ich panteon bóstw by³ bardzo bogaty, nie wyobra¿ali ich w postaci rzeŸb. Dopiero pod wp³ywem kultury greckiej poprzez skojarzenia przejêli niektóre greckie schematy ikonograficzne. Porównuj¹c atrybuty, które by³y charakterystyczne dla ich bóstw z atrybutami bóstw greckich dokonywali ich po³¹czenia czyli synkretyzmu. Tak powsta³ wizerunek Artemidy, pod postaci¹ której czczono tak¿e iliryjskie bóstwo. Innym wa¿nych dla nich bogiem by³ w³adca ³owów i lasów, którego greckim odpowiednikiem by³ Sylen. W mitologii Hellenów - nauczyciel Dionizosa. Na obszarze Ilirii dokona³a siê zatem synteza trzech bóstw, lokalnego oraz Dionizosa i Sylena. W efekcie powsta³ nowy typ wyobra¿eñ. Jeœli zatem stwierdzimy, ¿e nasza figurka przedstawia Dionizosa, ale w unikalnym ujêciu, bêdziemy mieli racje. Jeœli stwierdzimy, ¿e reprezentuje ona niespecyficzne wyobra¿enie Sylena równie¿ siê nie pomylimy. Jeœli z kolei uprzemy siê, ¿e mamy tu do czynienia z ikonografi¹ iliryjskiego boga lasów równie¿ bêdziemy mieli racjê!. Najpewniej w³aœciciel tej figurki, zale¿nie od swojego pochodzenia widzia³ w niej niezwyczajne przedstawienie „swojego zwyczajnego” boga. A co z Sokratesem? Od IV w.p.n.e. greckie warsztaty rzeŸbiarskie wypracowa³y typ przedstawienia Dionizosa z twarz¹ Sokratesa, który w pamiêci potomnych zachowa³ siê jako rubaszny, nie zawsze ca³kiem trzeŸwy, sarkastyczny, a czasem z³oœliwy staruszek. W taki sposób z przymru¿eniem oka oddawali mu swój szacunek, w gruncie rzeczy uto¿samiaj¹c go z Dionizosem, a zatem nadaj¹c mu boski splendor. Trzy ró¿ne zabytki, trzy ró¿ne estetyki, trzy ró¿ne idee. Ju¿ na ich podstawie mo¿emy stwierdziæ jak zró¿nicowana i bogata by³a kultura antycznego Rhizon. Zwróæmy równie¿ uwagê na to, ¿e wszystkie artefakty by³y importami.Œwiadcz¹ one o bogactwie miasta, jego szerokich kontaktach handlowych. Sugeruj¹ , ¿e dokonywa³a siê w nim wymiany myœli i idei, ¿e by³o otwarte na otaczaj¹cy œwiat - mimo, i¿ le¿a³o za niedostêpnymi górami. Œwiadcz¹ o tym tak¿e niektóre

odkryte przez nas ruiny. W roku 2014 nareszcie w Risan uchwyciliœmy niezniszczone sekwencje zabudowy z czasów rzymskich. Liczna kolekcja rzymskich monet utwierdza nas w przekonaniu, ¿e konstrukcje powsta³y w po³owie II w. i trwa³y a¿ do po³owy IV w. A s¹ to konstrukcje doœæ unikatowe, które rzucaj¹ ca³kiem nowe œwiat³o na podzia³ wewnêtrzny antycznego Risan i swoist¹ „specjalizacjê" poszczególnych jego dzielnic. Fragment tej odkrytej przez nas nosi charakter wybitnie gospodarczy. Uchwycono fundamenty dwóch okr¹g³ych spichlerzy, potê¿ny pitos (beczka ceramiczna) na zbo¿e, przy którym odkryto kamienne mortarium do rozcierania zbo¿a oraz system centralnego ogrzewania - tzw. hypokaustum. Lokalizacja ogrzewanego pomieszczenia sugeruje, ¿e pe³ni³o ono funkcjê suszarni do ziarna. Wszystko zatem wskazuje na to, ¿e ods³oniêta przez czêœæ dzielnicy, by³a zabudowana magazynami zbo¿owymi i magazynami na amfory. Wszystkie te produkty musia³y byæ jednak importowane. NajwyraŸniej tak¿e mieszkali tu wyznawcy nowych kultów, o czym œwiadczy ma³a figurka egipskiej Izydy. By³y te¿ byæ mo¿e pos¹gi wa¿nych osobistoœci – co z kolei sugeruje nam poz³acana br¹zowa blacha bêd¹ca czêœci¹ pos¹gu. Na podstawie stempli na amforach wiemy, ¿e wino pochodzi³o z po³udniowej Italii. Stamt¹d zapewne sprowadzano te¿ zbo¿e. W ówczesnym porcie Risan musia³ panowaæ wielki zgie³k, miesza³y siê jêzyki i reprezentanci ró¿nych kultur. Tak wiêc antyczne iliryjskie Rhizon, teraz w czasach rzymskich nazywane Risinium nie utraci³o nic ze swojej dynamiki i otwartoœci. Patrz¹c na wype³nione obecnie turystami pochodz¹cymi z ró¿nych krajów, uliczki Risan mo¿emy stwierdziæ, ¿e do dzioœ przez prawie 3000 lat nie zmienia³o ono swojego charakteru.

Dziękuję Panu Profesorowi za prawdziwą ucztę wiedzy, którą Nam przekazał tym znakomitym artykułem. *Zapraszam Państwa do kolejnego numeru Głosu Polonii, który będzie numerem specjalnym, wydanym z okazji 15-lecia wykopalisk archeologicznych w Risan realizowanych przez zespół Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego i ukaże się na dzień 19 czerwca 2015 roku.*

Agnieszka Klasa
Konsul RP w Czarnogórze

Polonia w Czarnogórze

-rozmowa z mgr Wandą J. Vujisić, prezesem Stowarzyszenia Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze

-Polonia czarnogórska należy nadal do najmniej znanych w Europie…

- Polonia w Czarnogórze to w 99% to kobiety, które wysz³y tu za m¹ ¿ i za³o¿y³y rodziny. Nasze panie ¿yj¹ tu przewa¿nie w rodzinach mieszanych, g³ównie w miastach. Wtopi³y siê, chc¹ c nie chc¹ c, w miejscowe œrodowisko, szybko siê asymiluj¹ c, przyjmuj¹ c tutejszy jêzyk, obyczaje, kulturê i kuchniê. Niektóre z nich mieszkaj¹ ju¿ w Czarnogórze ponad 40 lat, niektóre zaœ wróci³y do Polski, inne zamieszka³y w by³ych republikach Jugos³awii.Nasza Polonia, jak i inne na Ba³kanach, nie jest emigracj¹ ani polityczn¹ , ani ekonomiczn¹ . Przyjê³o siê o nas mówiæ, ¿e jesteœmy emigracj¹ serc. Czarnogóra to piêkny, górzysty kraj na po³udniu Europy, ze œródziemnomorskim klimatem. Coraz wiêcej rodaków z kraju przyje¿d¿a tu na wakacje. Wielu z nich chce siê tu osiedliæ na sta³e. Polonia w Czarnogórze nie nale¿y do najwiêkszych, bo niewielka jest nasza republika (od 2006 r. oddzielne pañstwo). Powierzchnia Czarnogóry to tylko 13.812 km[2]. Jesteœmy rozsiani po ca³ym kraju. Wed³ug danych statystycznych z roku 2003 by³o nas tu 57 osób. Do najwiêkszych skupisk Polaków nale¿¹ : sto³eczna Podgorica (17 osób), Nikœiæ (13), Bijelo Polje (6), Tivat (5), Herceg-Novi (2) oraz po jednej osobie w: Budvie,

Cetinju, Tuzi i Ulcinju.

Dowiedzieliœmy siê póŸniej, ze Ÿród³ nieoficjalnych, ¿e na terenie naszej republiki mieszkaj¹ w znacznym rozproszeniu, w ró¿nych osiedlach i wioskach, tak¿e inni nasi rodacy. Niestety, jak dotychczas, nie uda³o siê nam z nimi skontaktowaæ. Uda³o siê natomiast powiêkszyæ liczbê naszych cz³onków. Wzros³a tak¿e liczebnoœæ naszej polonijnej rodziny. Wed³ug naszych danych, na koniec 2013 roku, w Czarnogórze mieszka 143 Polonusów, co oznacza prawie potrójny wzrost liczby tutejszej Polonii.

-Kiedy i jak doszło do powstania Waszego Stowarzyszenia?

-Pomys³ powstania naszego Stowarzyszenia powsta³ w roku 2002 w czasie moich rozmów z ówczesnym konsulem RP w Belgradzie Józefem Kamiñskim. Zrodzi³ siê pomys³ powo³ania do ¿ycia organizacji skupiaj¹ cej Polaków rozproszonych po ca³ej Czarnogórze. Jej celem mia³a byæ integracja œrodowiska polonijnego oraz pielêgnowanie to¿samoœci narodowej.Pierwsze spotkanie Polaków mieszkaj¹ cych w Czarnogórze odby³o siê 8 listopada 2003 roku w nadmorskiej miejscowoœci Sutomore, w hotelu „Nikœiæ". Wziê³o w nim udzia³ 21 osób wraz ze swoimi rodzinami. Na naszym spotkaniu obecny by³ tak¿e, wspomniany wczeœniej, konsul Józef Kamiñski, który z ca³ego serca popar³ nasz pomys³. Powiedzia³ m.in. ¿e bardzo siê cieszy z naszego pierwszego spotkania i ma nadziejê, ¿e zaowocuje ono powo³aniem do ¿ycia w Czarnogórze polonijnej organizacji. Tak dosz³o do powstania naszego Stowarzyszenia.

.

W pierwszym zarz¹ dzie Stowarzyszenia, obok mnie wybranej na prezesa, znaleŸli siê jeszcze: mgr in¿. Zygmunt Hupka – jako wiceprezes (z Baru), El¿bieta Tutkoviæ – skarbnik (z Podgoricy) oraz przedstawiciele wiêkszych miast Czarnogóry: Krystyna KarpoviæVuksanoviæ(Bar), Teresa Medojeviæ(Bijelo Polje), Katarzyna Neneziæ(Nikœiæ), Stanis³aw Nikoliæ(Nikœiæ), Maryla Æupiæ(Podgorica) i Teresa Tomaœeviæ(Tivat).

.

-Jakie były Wasze następne działania?

-Nasze Stowarzyszenie zosta³o oficjalnie zarejestrowane w Ministerstwie Sprawiedliwoœci Czarnogóry 16 stycznia 2004 roku z siedzib¹ w Bijelo Polje, o czym poinformowaliœmy naszych cz³onków na drugim zebraniu w Podgoricy, w dniu 5 czerwca 2004 roku w hotelu „Kerber". Wœród zaproszonych goœci obecni byli m.in. ambasador RP Tadeusz Diema, konsul Józef Kamiñski oraz przedstawiciel czarnogórskiego MSZ Igor Bojaniæ

Otrzymaliœmy te¿, z Urzêdu Statystycznego Czarnogóry dokument o klasyfikacji dzia³alnoœci naszego Stowarzyszenia. Na mocy tego dokumentu staliœmy siê pe³noprawn¹, pozarz¹dow¹ organizacj¹ polonijn¹, która mog³a prowadziæ legaln¹ dzia³alnoœæ na terenie ca³ej Czarnogóry. W roku 2010, przy pomocy ambasady RP, za³o¿yliœmy stronê internetow¹ naszego Stowarzyszenia.

-Jakie są cele stojące przed Waszym Stowarzyszeniem?

-…troska o to¿samoœæ narodow¹ na obczyŸnie. Najbardziej naturaln¹ form¹ zachowania to¿samoœci narodowej s¹ nasze czêste kontakty z rodzin¹ w kraju, wyjazdy dzieci na kolonie polonijne i obozy czy wreszcie udzia³ studentów w ró¿nych kursach jêzyka polskiego. W czasie pobytu wakacyjnego w Polsce nasze dzieci i wnuki maj¹ szansê poznania rodziny, zaprzyjaŸnienia siê ze swoimi rówieœnikami, jak równie¿ lepiej jeszcze nauczyæ siê swobodniej mówiæ po polsku.Inn¹ form¹ pielêgnowania polskoœci na obczyŸnie jest prê¿na dzia³alnoœæ naszej organizacji, maj¹cej na celu integracjê wszystkich rodaków. My Polacy rozproszeni po ca³ej Czarnogórze staramy siê zbli¿yæ do siebie, poznaæ, podzieliæ siê osi¹gniêciami naszych dzieci i wnuków, powspominaæ chwile spêdzone w ojczyŸnie czy wreszcie porozmawiaæ w swoim ojczystym jêzyku.

.

Jedn¹ z form pielêgnowania naszej to¿samoœci narodowej jest wydawanie w³asnego czasopisma. Pierwszy numer naszego „G³osu Polonii” trafi³ do r¹k czytelników w grudniu 2008 roku razem z kalendarzem na rok 2009. Za³o¿enie naszego pisma by³o wydarzeniem historycznym dla naszego œrodowiska polonijnego. By³o naszym „otwarciem okna” w stronê Polski. „G³os Polonii” wydawany jest dwie w nak³adzie 200 egz. z finansowym wsparciem ambasady RP w Czarnogórze, a tak¿e i wsparciem Fundacji „Wspólnota Polska”. Ostatni, jubileuszowy numer, liczy³ 32 strony i ca³y by³ w kolorze. Nasze czasopismo posiada numer identyfikacyjny ISSN, który u³atwia nam miêdzynarodow¹ identyfikacjê oraz zapewnia przechowywanie egzemplarzy w zbiorach bibliotek.

.

We wrzeœniu 2010 roku klub naszych studentów „M³oda Polonia” dzia³aj¹cy przy Stowarzyszeniu Polaków w Czarnogórze, wyda³ pierwszy numer biuletynu „Wakacje z Polsk¹”. Biuletyn zosta³ zredagowany przez m³odzie¿owe kolegium redakcyjne. We wspomnianym numerze znalaz³y siê ciekawe zapiski z wakacyjnych podró¿y do Polski.Kolejn¹ form¹ pielêgnowania polskoœci na obczyŸnie jest nasza biblioteka i mo¿liwoœæ obcowania z polskimi czasopismami. Pomys³ jej za³o¿enia zrodzi³ siê w roku 2008. Ksiêgozbiór, dziêki wsparciu Fundacji „Semper Polonia” i Biblioteki Narodowej w Warszawie szybko siê powiêksza³. Maj¹c polsk¹ bibliotekê na terenie Czarnogóry czujemy œcie¿szy zwi¹zek z ojczyzn¹, bo posiadamy cz¹stkê polskoœci w zasiêgu rêki.

.

Najwa¿niejsz¹ rolê w rozwoju i pielêgnowaniu polskoœci na obczyŸnie s¹ szko³y i wszelkiego rodzaju kursy, które daj¹ mo¿liwoœæ kontaktu z jêzykiem polskim i histori¹ naszego narodu. U nas w Czarnogórze pierwszy kurs jêzyka polskiego zorganizowany zosta³ w paŸdzierniku 2010 roku, w pó³nocnej czêœci naszego kraju, w miejscowoœci Bijelo Polje. Do dziœ jest to jedyny tego typu kurs prowadzony w Czarnogórze. Jego organizatorem jest Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze. Do tej pory odby³o siê piêæ edycji kursu jêzyka polskiego. Kurs prowadzimy ja i moja kole¿anka, Teresa Medojeviæ.Ostatni¹ wreszcie form¹ pielêgnowania tradycji polskiej na obczyŸnie s¹ obchody polskich œwi¹t narodowych oraz tradycji religijnych – takich jak: Bo¿e Narodzenie czy Wielkanoc, w których bior¹ udzia³ nasze ca³e rodziny z dzieæmi z mieszanych zwi¹zków. Du¿¹ te¿ rolê w utrzymaniu tradycji narodowej odgrywa Ambasada i Konsulat RP.

.

-A jak wygląda współpraca z innymi organizacjami polonijnymi?

-Jesteœmy cz³onkiem Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, organizacji zrzeszaj¹cej oraz integruj¹cej organizacje polonijne Europy. W jej poczet zostaliœmy przyjêci w roku 2009. Jesteœmy równie¿ cz³onkami, od roku 2011, Zwi¹zku Ba³kañskich Organizacji Polonijnych „Polonia Ba³kanika” zrzeszaj¹cego organizacje polonijne z: Boœni i Hercegowiny, Chorwacji, Macedonii oraz Serbii. Polonia czarnogórska by³a inicjatorem oraz organizatorem pierwszego spotkania Zwi¹zku w Podgoricy. Nasza wspó³praca polega na wymianie doœwiadczeñ, wzajemnej publikacji artyku³ów w czasopismach polonijnych organizacji w/w pañstw, prezentuj¹cych nasze ¿ycie i formy naszej dzia³alnoœci. Wspó³pracujemy ponadto z polskim MSZ, Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”, z Fundacj¹ „Semper Polonia” oraz Senatem RP.

rozmawia³ Leszek W¹tróbski
(Uniwersytet Szczeciñski –
Oœrodek Studiów i Badañ Polonijnych)

Wielka Encyklopedia Polonii Świata

W listopadzie 2014 r. odby³ siê IX Festival Multimedialny Polskie Ojczyzny zorganizowany przez Fundacjê Polska - Europa - Polonia i Akademiê Polonijn¹ w Czêstochowie, na którym odby³a siê promocja „Wielkiej Encyklopedii Polonii Œwiata" pod redakcj¹ prof. Zbigniewa Piaska.

Quiz o Polsce

W swoim programie w grudniu ubieg³ego roku, przez 5 kolejnych dni, TV Vijesti przekazywa³a krótkie informacje o Polsce. Na podstawie tych ciekawostek o Polsce, widzowie mogli wzi¹æ udzia³ w quizie o naszym kraju. Cieszy³ siê on du¿ym powodzeniem wœród widzów stacji. Zwyciê¿czyni quizu wiedzy o Polsce nagrodê w postaci Ipad-u, ufundowan¹ przez polskiego sponzora, osobiœcie wrêczy³a Pani Ambasador RP w Czarnogórze Gra¿yna Sikorska.

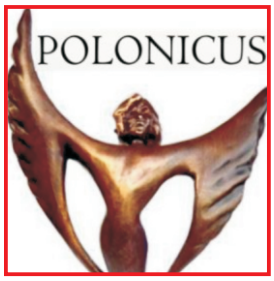

Nagrody POLONICUS 2015

Prof. Jan Miodek, prof. Gesine Schwan, ks. pra³at Jan Budyñ i TVP Polonia zostali uhonorowani tym najwy¿szym odznaczeniem europejskiej Polonii. Uroczysta gala wrêczenia nagród z okazji Œwiatowego Dnia Polonii odby³a siê 2 maja w historycznej Sali Koronacyjnej Karola Wielkiego Ratusza w Akwizgranie.

Wizyta Wicemarszałka Sejmu Jerzego Wenderlicha w Czarnogórze

W dniach 19-20 maja Wicemarsza³ek Sejmu RP Jerzy Wenderlich przebywa³ w Czarnogórze na zaproszenia Wiceprzewodnicz¹cego Parlamentu Branka Raduloviæa. Wicemarsza³ek spotka³ siê z Przewodnicz¹cym Parlamentu Rankiem Krivokapiæem, odby³ konsultacje z Brankom Raduloviæem oraz Komisjami Parlamentu ds. Integracji Europejskiej i ds. Obrony i Bezpieczeñstwa. Rozmowy poœwiêcone by³y procesowi integracji europejskiej i euroatlantyckiej Czarnogóry.

Muzeum Emigracji w Gdyni – muzeum historyczne w Gdyni, samorz¹dowainstytucja kultury Gdyni, za³o¿one w lutym 2012. Otwarcie placówki jest planowane na prze³om 2014/15. Placówka dokumentuje historiê emigracji Polaków.

Muzeum mieœci siê w historycznym budynku Dworca Morskiego przy Nabrze¿u Francuskim w gdyñskim porcie; siedziba zosta³a wybrana nieprzypadkowo - w okresie miêdzywojennym w sposób zorganizowany obiekt pe³ni³ funkcjê tranzytow¹ dla tysiêcy Polaków opuszczaj¹cych ojczyznê.

Polska piąta w Europie i jedenasta na świecie w rankingu edukacyjnym OECD

Ranking edukacyjny dotyczy pos³ugiwania siê wiedz¹ z zakresu matematyki i nauk œcis³ych przez 15-latków z ca³ego œwiata. Bada zdolnoœci rozwi¹zywania problemów, analizowania, argumentowania i interpretowania. Zestawienie uwzglêdnia 76 krajów œwiata i po raz pierwszy porównano w nim równie¿ kraje Afryki i Ameryki Po³udniowej. W obecnym rankingu OECD pierwsze miejsce zaj¹³ Singapur, kolejne Hongkong, Korea Po³udniowa, Japonia i Tajwan.

Festiwal studencki w Cetinje z udziałem polskiej sztuki i polskiego teatru

W dniach 11- 12 maja 2015 roku w salach Akademii Sztuk Piêknych i Wydzia³u dramatycznego Uniwersytetu czarnogórskiego polscy studenci Akademii Sztuk Piêknych, Politechniki Krakowskiej i Akademii Teatralnej im. „Aleksandra Zelwerowicza" w Warszawie pokazali swoje umiejêtnoœci swym czarnogórskim kolegom.
W dniu 12 maja 2015 roku odby³o siê równie¿ spotkanie Dziekana Wydzia³u dramatycznego Uniwersytetu czarnogórskiego z prof. Grzegorzem Chrapkiewiczem. Rozmowy dotyczy³y przysz³ej wspó³pracy obu uczelni.

Robert Makłowicz w Czarnogórze

Ekipa TVP.pl, prowadzona przez Roberta Mak³owicza, znanego polskiego dziennikarza i autora telewizyjnych podró¿y kulinarnych, zakoñczy³a nagrywanie reporta¿u na temat atrakcji turystycznych i gastronomicznych w Czarnogórze. W Tivcie, w hotelu Regent Porto Montenegro" Robert Mak³owicz przygotowa³ dwa dania po wyborze szefa kuchnji hotelu.
Gospodarzem pobytu gooœci z Warszawy by³ znany dziennikarz z Tivtu i wspó³za³o¿yciel „Festiwalu cykorii", ("Zucenica Fest"), Mašo Èekiæ

Rodzinka.pl

Od marca tego roku w programie TV „Vijesti", mamy okazjê ogl¹daæ znakomity, polski serial pt. „Rodzinka.pl". Opowiada on o codziennym ¿yciu wspó³czesnej, warszawskiej rodziny, ma³¿eñstwa z trzema synami. W rolach rodziców wystêpuj¹: Ma³gorzata Ko¿uchowskai Tomasz Karolak. Zachêcamy do ogl¹dania!

Polska dyplomacja z Polonią i dla Polonii

Polska - w stosunku do liczby ludnoœci - ma jedn¹ z najwiêkszych diaspor na œwiecie. Poza granicami kraju zamieszkuje oko³o 20 mln Polaków i osób polskiego pochodzenia. Zapraszamy do zapoznania siê z tym, co robi¹ polscy dyplomaci na rzecz rodaków poza granicami kraju dziêki nowej publikacji pt.**„Polska dyplomacja z Polonią i dla Polonii"**, przygotowanej przez Departament Wspó³pracy z Poloni¹ i Polakami za Granic¹ Ministerstwa Spraw Zagranicznych.
Ten praktyczny przewodnik po polityce polonijnej dostêpny jest w postaci e-booka i filmu.
Wiêcej informacji o wspó³pracy MSZ z Poloni¹ i Polakami za granic¹ mo¿na znaleŸæ w zak³adce .

POLONIA W OBIEKTYWIE

Dzień kobiet w Ambasadzie

Uczniowie, rodzice i nauczycielki na inauguracji V kursu

Gwiazdka na V kursiej.polskiego w Bijelo Polju

Zakończenie V kursu

Dzień kobiet w Ambasadzie

Czarnogórskie "Morskie Oko"

Na łonie przyrody - Jezioro Biogradskie

Wręczanie dyplomów studentom

Na wycieczce

Gwiazdka na V kursiej. polskiego w Bijelo Polju

GŁOS POLONII
Czasopismo środowiska polonijnego
w Czarnogórze
NR 13/2015

Założyciel:
mgr Wanda J. Vujisiæ
wanda.vujisic@gmail.com

Czasopismo wydaje:
Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
www.poloniacg.me
w formie elektronicznej i papierowej
Adres:
84 000 Bijelo Polje, Lješnica 117
Crna Gora (Montenegro)

Ten numer opracowa³y:
Teresa Medojević i Wanda J. Vujisić

Redaktor naczelny:
Teresa Medojeviæ
teresa2montenegro@gmail.com

Design i przygotowanie okładki:
Milovan Rakonjac
ramix.design@gmail.com

CZASOPISMO FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW AMBASADY RP W CZARNOGÓRZE

Publikacja się nie sprzedaje
Redakcja zastrzega sobie prawo adiustacji, skracania tekstów oraz zmiany tytułów.